

Steinn Steinnar heillar

„Tíminn og vatnið hefur einkenni-
lega sterk áhrif á fólk hvar sem er í
heiminum, hvort sem er í Bandarík-
junum eða Kína. Hver hefði trúð því
fyrir fjórtíu árum að þessi maður,
allslaus utangarðsmaður á hjara ver-
aldar, yrði heimsnafn í bókmenntum?
Það er skrítið lánið,“ segir Sigurður A.
Magnússon og leggur á borð með sér

bók fulla af
torræðum
táknnum en
með mynd
framan á
kápu af
manni sem
hver les-
andi Ísland-
ingur þekk-
ir: Steini
Steinnar.
Kín-
verski
ljóðapýð-
andinn
Dong Jiping
hefur snúið

á kínversku 227 ljóðum eftir 37 íslensk
skáld sem hann valdi úr tveimur ljóða-
söfnum á ensku, The Postwar Poetry
of Iceland frá 1982 í þýðingu Sigurðar
A. Magnússonar og Brushstrokes of
Blue frá 1994 í þýðingu Sigurðar og
tveggja annarra þýðenda, Bernards
Scudder og Davids McDuff. Þetta er
fyrsta sýnisbók íslenskra ljóða sem
kemur út í Asíu – og reyndar fyrsta
norræna ljóðasýnisbókin; rétt eins og
The Postwar Poetry of Iceland var
fyrsta norræna sýnisbók ljóða sem
kom út í Bandaríkjunum.

Meiningin er að þessi sýnisbók
verði sú fyrsta í röð ljóðabóka
hvaðanæva úr heiminum á þessu
stersta tungumáli heims og fjöl-
mennt var á blaðamannafundi sem
haldinn var í Peking í tilefni af út-
gáfu hennar. Þangað komu fulltrú-
ar frá dagblöðum, ljósvakamiðlum og bók-
menntatimaritum. Þar var líka Sigurður A.
Magnússon. Menn sýndu mikinn áhuga á Ís-
landi og menningu þess og ekki síður full-
trúa þess á staðnum. „Ein blaðakonan
spurði hvort hún ætti að trúa því að ég væri
skáld,“ segir Sigurður hlæjandi. „Henni

Sigurður A. Magnússon: Ljóðapýðingar hans á ensku greiða leið íslenskra ljóða um veröldina. DV-mynd BG

fannst ég alltof glaðlegur til þess að vera
skáld!“

– Er svona lítill sýnisbók ekki bara dropi í
ómælishaf milljarðabýðarinnar?

„Jú, auðvitað er hún ósköp lítið skref en ég
er viss um að hún dregur þjóðirnar aðeins nær
hvor annarri. Bandarískur gagnrýnandi sagði

á sínum tíma í grein um
Postwar Poetry að ef menn
vildu kynna Íslandi ættu
þeir ekki að lesa blaðagreinar
eða sagnfræðirit heldur þetta
ljóðasafn – þar kynntust þeir
sál landsins. Ég held að áhugi
á Íslandi muni fara vaxandi í
Kína og gott að hafa bók-
menntirnar með í landkynn-
ingu þar frá byrjun.“

– Nú eru 37 skáld í bókinni,
mörg helstu skáld aldarinnar,
af hverju er Steinn framan á
henni?

„Kínverski þýðandinn varð
gersamlega heillaður af
Steini og segir að hann sé eitt
af stórskáldum aldarinnar í
heiminum – og hann hefur
lesið mikið og þýtt ljóð víða
að. Sömu orð hafa bandarísk-
ir bókmenntafræðingar haft
um Stein.“

Sigurður hefur stór orð um
skefjalausán kapitalismann
sem nú hefur tekið við af höft-
um Maos og eftirmanna hans í
Kína. „Þarna er ótrúlegur upp-
gangur,“ segir hann, „brjáluð
diskótek og næturklúbbar.
Enginn skortur á afþreyingu af
öllu tagi. Allur ungdómur virð-
ist amerikanísarður, unglings-
stúlkur allar með James Dean
á brjóstinu. En frelsið hefur
líka menningarlegri hlið; bóka-
útgáfan hefur verið gefin frjál-
s og Kínverjar eru
spenntir fyrir
erlendum bók-
menntum sem
þeir hafa ekki
haft aðgang að
áratugum sam-
an.“

Þarna getur
allt gerst,“ segir

Sigurður að lokum. „Ég er sam-
mála þeim sem segja að Bretar
hafi átt 19. öldina, Bandaríkja-
menn eigi þessa öld en Kínverjar
verði þjóð næstu aldar. Þá er
gott að þeir hafi íslensk ljóð í
veganesti.“

Steinn níræður

Ljóð Steins Steinars hafa verið þýdd
á fjölda tungumála, og eins og kemur
fram í viðtalinu við Sigurð A. Magnús-
son hér á síðunni telja erlendir bók-
menntamenn Stein í hópi merkustu
skálda heimsins á þessari
öld. Í gær hefði Steinn
orðið níræður ef hann
hefði lifað, hann var
fæddur 13. október
1908 og lést 1958, og í
tilefni af afmælinu
kom út geisladiskur með lög-
um við ljóð hans hjá Spori. Einnig
geymir platan upptökur á lestri Steins
sjálfs á eigin ljóðum, meðal annarra
Tímanum og vatninu.

Platan heitir Heimurinn og ég og á
henni eru tólf ný og gömul lög í nýjum
upptökum við síung ljóð. Meðal þeirra
eru hin þekktu „Barn“, „Miðvikudag-
ur“ og „Hudson Bay“ og ný lög til dæm-
is við „Passíusálm nr. 51“, „Heimurinn
og ég“ og „Í kirkjugarði“. Meðal laga-
smíða má nefna Ragnar Bjarnason,
Bergþóru Árnadóttur, Magnús Eiriks-
son, Jón Ólafsson og Björn Jr. Frið-
björnsson og meðal söngvara eru KK,
Helgi Björnsson, Ellen Kristjánsdóttir,
Valgerður Guðnadóttir, Pálmi Gunnars-
son og Edda Heiðrún Backman. Upp-
töku stjórnaði Jón Ólafsson.

Glæsileg geómetrí

Sýningin Draumurinn um hreint
form stendur enn í Listasafni Íslands,
yfirlitssýningin yfir geómetríka mynd-
list á Íslandi á 6. áratug aldarinnar.
Umsjónarmaður menningarsíðu vissi
varla á hverju hann átti von, alltént
ekki þeirri glöðu og tjáningarfyllu sýn-
ingu sem blasir við á veggjum safnsins.

Það slær forðómanna kalda
að sjá hvað listamennirnir
eru ólíkir innbyrðis og
hvað maður er fljótur að
taka einn fram yfir annan
af því hvað myndirnar
höfðu misjafnlega sterk til
manns. Hörður Ágústsson
er kannski sá sem kemur
mest á óvart með sínar
djúpu myndir sem áhorf-
andinn má passa sig að vill-
ast ekki inn í og týnast þar.
Guðmunda Andrésdóttir á
líka óvæntar og spennandi
myndir á sýningunni. Og
alltaf er gaman að sjá þau
stóru, Nínu, Þorvald, Sverri
og Karl Kvaran. Að

ógleymdri Gerði Helgadóttur sem á
nokkra dýrindis járnskúlpúta á neðstu
hæðinni, furðu loftkennda miðað við
efnið sem í þeim er.

Skemmtilegt er líka að skoða hús-
gerðarlist sjötta áratugarins í salnum á
jarðhæðinni og merkilegt að sjá að ekki
er gert ráð fyrir neinum bilum tilheyr-
andi þessum nútímalegu húsum. Hins
vegar olli vonbrigðum hvað úrklippurn-
ar í kjallaranum voru einsleitar. Ef þær
gefa raunverulega mynd af umræðu um
list tímabilsins þá var hún ekki eins
spennandi og af er látið. Þar skrifar
mestmegnis einn geómetrískur lista-
maður um annan og mesta lof.

En myndirnar standa fyrir sínu.

Ljáðu þeim eyra

Annað kvöld kl. 20.30 koma fjórir rit-
gerðasmiðir fram á bókmenntakvöldi á
Súfístanum, Laugavegi 18, og lesa úr
ritgerðasöfnum sem ýmist eru væntan-
leg eða þegar komin út. Nöfn höfunda
eru þjóðþekkt en líklega hefur aldrei
gefið kostur á að sjá þetta fólk allt á
einni og sömu kvöldvökunni. Svava
Jakobsdóttir les úr greinasafninu
Skyggst á bak við ský sem fjallar um
tengsl ljóða Jónasar Hallgrímssonar við
fornan íslenskan kveðskap, Helgi Hálf-
danarson les úr ritgerðasafninu Mold-
uxi, rabb um kveðskap og fleira, Guð-
bergur Bergsson les úr túlkunum sín-
um á myndaflokknum Kenjunum eftir
Goya og Guðmundur Andri Thorsson
les úr greinasafninu Ég vildi að ég
kynni að dansa.

Öllum er heimill ókeypis aðgangur
meðan þröng húsakynninn leyfa. Ekki er
úr vegi fyrir áhugasama að koma í
fyrta lagi.

Umsjón

Silja Aðalsteinsdóttir

Barbara og Úlfar ráða ferð

List trúðleikarans
hefur ekki verið mikið
sinnt hér á landi. Okk-
ur er tamara að hlæja
hrossahlátri að grodda-
legri myndni en að með-
taka það broslega í
harmleiknum og treg-
ann í skopinu sem eru
einkenni hins hefð-
bundna trúðleiks. Oftar
en ekki framkallar
trúðurinn hláturinn
óvart að því er virðist
og ýmist fer hjá sér eða
verður steinhissa við
undirtektirnar. Það er
alls ekki ásetningur
hans að koma okkur til
að hlæja. Hláturinn
verður til þegar hlut-
irnir ganga ekki upp
eins og hann hafði
hugað sér. Þetta sagði
Mario Gonzalez, þegar
hann leikstýrði út-
skriftarhóp Leiklistar-
skólans fyrir fjórum
árum, en þá spreyttu
þau sig einmitt á trúð-
leik.

Það er deginum ljósara að þau Bergur Þór
Ingólfsson og Halldóra Geirharðsdóttir hafa
engu gleymt síðan þau nutu handleiðslu
Gonzalez en bæði voru þau í fyrrgreindum
hópi. Þar urðu trúðarnir Barbara og Úlfar
fyrst til og síðan hafa þau spunnið út frá þess-
um karakterum og unnið áfram í því að ljá
þeim sitt sérstaka yfirbragð og einkenni.

Í Kaffileikhúsinu eiga þau þrýðilega heima,
andrúmsloftið er afslappað og áhorfendur, sér-
staklega þeir í yngri kantinum, taka líflega
undir. Þetta er spunaverk og gott svigrúm til
að sinna innskotum og óvæntum útdrúrum,

Það er alls ekki ásetningur þeirra að koma okkur til að hlæja – en þau gera það samt. Bergur Þór Ingólfsson og Halldóra Geirharðsdóttir sem Úlfar og Barbara. DV-mynd Hilmar Þór

Leiklist

Auður Eydal

sem Halldóra er sérlega flink í að bregðast við.
Hún leiðir sýninguna, enda Barbara mun rögg-
samari trúður en Úlfar, sem er eins og pínulít-
ið inn í sig.

Fyrir utan rauð kúlunefin, hólkvíðan kjól
Barðöru og svört fót Úlfars með of stuttum
buxum eru ekki neinar tilfæringar í kringum

sýninguna, utan tjal-
ið á bak við þau, sem
er víst upphaflega
gamlar gardínur
(rykugar) fundnar
uppi á hálofti hjá
Friðu frænku. Og Eg-
ill Ingibergsson, þriðja
augað, er betri hjál-
p-arkokkur en enginn
þar sem hann stýrir
ljósum og tónlist og
þarf auðvitað að
bregðast við óvæntum
atvikum rétt eins og
leikararnir.

Halldóra og Bergur
hafa æft einræður,
samtöl, söngva, dansa,
ljóð og bænir eins og
segir í leikskrá og
reiða þetta fram fyrir
áhorfendur í
laustengdum atriðum.
Bergur er hæglatúr og
lunkinn trúður en
bregður stundum á
leik og fær þá hressi-
legar undirtektir, eins
og þegar hann þykist

vera Ofur-Úlfur. Halldóra leikur á marga
strengi í túlkun sinni og hefur örugg tök á
margvíslegum litbrigðum trúðleiksins. Atriðin
eru skemmtileg blanda af gömlu og nýju með
visanir í ýmsar áttir. Sýningin er jafnt fyrir
unga sem fullorðna og eins og fyrr segir var
stemningin fin í troðfullu Kaffileikhúsi á frum-
sýningu.

Kaffileikhúsið og Leikhús-heimsendingarþjó-
usta sýna í Hlaðvarpa:

Barbara og Úlfar

Spunasýning unnin af Bergi Má Ingólfssyni og
Halldóru Geirharðsdóttur

Ljós og hljóð: Egill Ingibergsson